

UNIVERZITA MATEJA BELA – BANSKÁ BYSTRICA

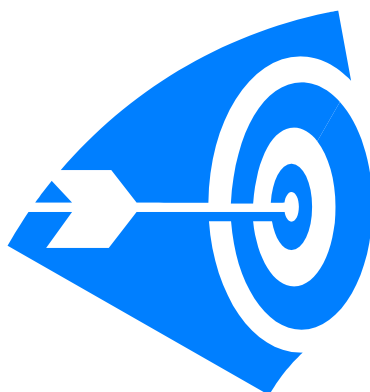
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVANJELIKÁLNEJ TEOLÓGIE A MISIE

BYTIE V JEDNANÍ

(Diakonia ako životný štýl služby blížnym.)

(Ročníková seminárna práca)

Kurz: Diakonia

Vypracovala: Katarína Kučerová

Ročník: 1. denného magisterského štúdia

Akademický rok: 2007/2008

OBSAH

0 Úvod	3
1 Blížny	6
1.1 Naša základná otázka	7
1.2 Naše doplňujúce otázky	7
1.3 „S takou zberbou sa priateli a sedáva s nimi za jedným stolom!...“	9
2 Niečo z podstaty človeka	11
2.1 Správa biblickej antropológie	11
3 Kraj cesty - hranica našej filantropie?	15
4 Jednanie z bytia	16
4.1 Láska, pre ktorú pohlcovať a milovať nie je to isté	16
4.2 Služba	17
4.3 Byť tým JA, ktorým ako človek skutočne som...	19
5 Smerovka späť k podstate	21
5.1 Dobré skutky, ktoré nám Boh vopred pripravil...	22
Záver	27
Zoznam požitej literatúry	28

O Úvod

Pravda odetá do príbehu
prejde každými dverami.

Vždy znova ma zaujme Ježišov spôsob vyučovania. Jeho príbehy a podobenstvá ma niekedy ohúria. Vždy ma oslovia. A nikdy im nerozumiem úplne.

Samozrejme, ich moc je v skutočnosti, že sú súčasťou Božieho Slova. Koľko príbehov však Ježiš rozprával, ktoré nezostali pre nás zaznamenané? Ježiš často vyučoval ľudí rozprávaním príbehov (podobenstiev) a ich následným výkladom. Občas bol výklad minimálny, občas aj žiaden. Zakaždým však nechal na poslucháčov zapôsobiť príbeh. Ešte silnejšia bola potom konfrontácia s paralelami ktoré podobenstvo odkrývalo.

Asi najvýraznejší predstaviteľ židovskoamerickej prózy, vynikajúci rozprávač a nositeľ Nobelovej ceny za literatúru, Issac Bashevis Singer¹ bol presvedčený, že dnes² je čas keď „skutočné“ príbehy *strácajú schopnosť oslovovať a rozprávačstvo je zabudnutým umením*. Podľa neho sú preto najlepšími adresátmi príbehov s posolstvom deti³.

Rozprávačstvo je skutočne umením, ktoré sa stráca. Príbehy však stále každý z nás potrebuje. A nie len deti. Je to niečo čo nás sýti, baví, chtiac, či nechtiac aj vždy poučuje⁴.

Avšak... sú tu – domnievam sa - dva problémy:

- 1) nedostatok príbehov, ktoré majú čo povedať a sú na dosah ruky a dostatočne spropagované; (zato množstvo kvázipríbehov s nepretržitou frekvenciou)
- 2) malá zručnosť pracovať s príbehom (pochopiť jeho analógie a prepojenia na život okolo seba) pre svoj vlastný zisk.

¹ narodený v roku 1904 v Poľsku ako syn rabína

² druhá polovica 20. stor.

³ Singer, I. B. Rabín a čarodejnice. 1997. Albatros : Praha. s.7

⁴ Je zvláštne počuť ako usilovné pozeranie telenoviel vyformovalo myslenie vďačnej diváčky. Skutočne je to tak – posudzuje veci okolo seba pohľadom poučeným telepríbehmi. Príbehy teda vychovávajú a poučujú, a to či to od nich očakávame, alebo nie, či to vítame, alebo popierame.

Biblia je výborným zdrojom vynikajúcich príbehov. Malých nevťieravých a nadmieru šikovných učiteľov a vychovávateľov, ktorý vojdú dieťaťu aj dospelému pod kožu, do srdca a do pamäte podobne ľahko ako vôňa koláča do nosa.

Nájdime zas stratené umenie rozprávačstva, objavme zabudnuté poklady v príbehoch. Naučme seba aj iných skutočne milovať príbehy, vedieť im porozumieť na rozličných úrovniach a ... a dobre sa z nich najesť. Nabaštiť. Príbeh je ako stolček s dobrým jedlom. Taniere netreba počítať. Poďme si naplniť vnútro a niečo si nabaliť aj na cestu.

Teraz sa musím priznať. Radšej hneď na začiatku. Ja sama neviem ako na to. Predpokladám, že v tejto práci sa mi ani nič také vymyslieť nepodarí, ale budem sa snažiť písať ju so zámerom, aby som aspoň premýšľala o možnostiach a možno ich ešte niekedy inokedy rozvinula.

Existuje celá rada rôznorodých teologických tém a hľadísk, ktoré majú pre filantropiu a diakoniu podstatný význam, ako je teológia stvorenia, sociálne zákony a motívy Exodusu, prorocká kritika, život, smrť a vzkriesenie Pána Ježiša; eschatológia a dielo Ducha Svätého. Tieto hľadiská sa vzájomne nevycludujú, naopak, sú vzájomne prepojené⁵.

Avšak čím viac som pri príprave tejto práce nad filantropiou a diakoniou rozmýšľala, tým viac sa mi ako východiskový text zdalo rozprávanie Pána Ježiša o milosrdnom Samaritánovi. Príbeh možno až hyperchronicky známy, **ale snád' práve preto, že príbeh je príbehom, rámec jeho správy je ďaleko rozsiahlejší ako by sa na prvé počutie zdalo a skrýva v sebe ako dej, napätie a drámu, tak aj vyučovanie.**

V predkladanej práci sa preto pokúsim zamyslieť nad pojmom diakonia ako praktická láska k ľuďom, práve prostredníctvom a na pozadí tohto príbehu.

⁵ Kol. aut. Eurodiakonia. Diakonie a cirkve. s.7

V jednom článku Daniel Hevier vyznáva, že pre neho je
*Biblia svätou knihou, v ktorej Boh rozpráva Boha prostredníctvom ľudí.*⁶

Príbehy nielen pretkávajú celé Písmo. Ony tvoria jeho chrbticu, sú perokresbou ktorej čiary keď sa spoja, zachytia, vystupujú z papiera aj z príbehu a tvoria ďalší obraz, obraz Autora – Boha, aj nás.

Chcúc preniknúť do pojmov, významov a definícií, budem najprv chvíľu svoju pozornosť venovať príbehu.

Boh sám k nám rád hovorí naráciou.

Stvoril svet rozprávaním. Bol prvým Autorom, Spisovateľom, Rozprávačom.⁷

Kto počká na koniec príbehu, nájde podpis Tvorcu na svojej duši.

⁶ Hevier, Daniel. Moja Biblia. In: Týždeň. 51.-52.týždeň. 17.12.2007. str. 86.

⁷ Hevier, Daniel. Moja Biblia. In: Týždeň. 51.-52.týždeň. 17.12.2007. str. 86-87.

1 BLÍŽNY

Podobenstvo o blížnom je v Ev. Lukáša v 10 kapitole zaznamenané⁸ takto:

Jeden z učiteľov Zákona chcel vyskúšať Ježiša a spýtal sa ho: „Majstre, čo robiť, aby som zdedil večný život?“ Ježiš mu odpovedal otázkou: „Čo o tom hovorí Mojžišov zákon? Čo tam čítaš?“ Znalec Písma zacitoval slová zo Zákona: „Miluj Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, celou silou i celým svojím rozumom a svojho blížneho ako seba samého!“ Správne, povedal Ježiš. Konaj tak a budeš žiť. Znalec Písma však chcel nájsť pre seba ospravedlnenie a preto sa pýtal ďalej: „Ale kto je môj blížny?“

Ako odpoveď mu Ježiš vyrozprával tento príbeh:

„Istý muž sa uberal z Jeruzalema do Jericha.

Cestou ho prepadli banditi, ukradli mu šaty aj peniaze, zbili ho a polomŕtveho ho nechali ležať pri ceste.

Náhodou išiel tadiaľ kňaz, ale keď ho videl, zďaleka ho obišiel. Aj jeden chrámový sluha išiel okolo, prišiel až k nemu, a keď tam prišiel a videl čo sa stalo, (ani on mu neposkytol pomoc a) oblúkom ho obišiel.

Nakoniec išiel tadiaľ aj jeden z opovrhovaných Samaritánov. Keď videl zraneného, prišlo mu ho veľmi ľúto.

Zabudol na starú nenávisť medzi Židmi a Samaritánmi, pristúpil k nemu, ošetril mu rany olejom a vínom, obviazal mu ich, vysadil ho na svojho oslíka, zaviezol do hostinca a tam sa oňho staral.

Na druhý deň dal hostinskému dva strieborniaky (denáre) a poprosil ho: Postaraj sa oňho, a ak ťa to bude viac stáť, doplatím ti, keď sa budem vracieť.“

⁸ pre najlepšie porozumenie je tu použitá kombinácia prekladov: Nový Zákon, Biblia s aplikáciami pre život + preklad prof. Roháčka

1.1 Naša základná otázka

Jeden z učiteľov Zákona chcel vyskúšať Ježiša a spýtal sa ho: „Majstre, čo robiť, aby som zdedil večný život?“ Ježiš mu odpovedal otázkou: „Čo o tom hovorí Mojžišov zákon? Čo tam čítaš?“ Znalec Písma zacitoval slová zo Zákona: „Miluj Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, celou silou i celým svojím rozumom a svojho blížneho ako seba samého!“ Správne, povedal Ježiš. Konaj tak a budeš žiť.

Celkom tak, ako Zákonníka⁹ zaujímala otázka ako získať večný život, tak aj my máme v sebe otázku ako žiť ten „správny život“.

Kráľovstvo nebeské je radosť, pokoj a spravodlivosť a Kráľovstvo nebeské už je medzi nami a my môžeme byť v ňom a ono v nás.

Či samých seba označujeme ako kresťanov, alebo nie, zažívať radosť, pokoj a spravodlivosť túži každý z nás. **Na jasnú Ježišovu odpoveď však ešte kladieme podotázky. Svojimi doplňujúcimi otázkami sa snažíme ospravedlniť z toho, do čoho sa nám nechce.** Podotázky sú rôzne, v nasledujúcich kapitolách sa budem venovať iba tej, ktorú položil muž Zákona Ježišovi a na ktorú Ježiš odpovedal príbehom o Samaritánovi.

1.2 Naše doplňujúce otázky

Znalec Písma však chcel nájsť pre seba ospravedlnenie a preto sa pýtal ďalej: „Ale kto je môj blížny?“

Kant v princípe morálneho imperatívy vyjadril, že každý človek vo svojej podstate túži zažívať dobro a pre človeka je prirodzené chcieť aspoň budiť dojem „správneho človeka“. Každý z nás by bol rád človekom, ktorého by ostatní

⁹ zákonníci – v židovskej kultúre odborníci na štúdium Mojžišovho zákona (Tóry). Všetci zákonníci boli pôvodne znalci Písma, okolo 2. str. prnl. však začali laický zákonníci rozširovať detaily zákona nesúvisiace priamo s Písmom. V Novom zákone figurujú aj ako symbol človeka, ktorý vie, čo je správne, učí o tom druhých, ale sám to nespĺňa a jeho láska k Bohu, ľuďom a spravodlivosti a pravde je len formálna a navonok.

označovali ako dobrého človeka. Všetci stojíme o ten pocit, že žijeme život „správne“. Väčšinou pre ten pocit a pre dobré meno u ostatných aj niečo robíme. Najčastejšie sa snažíme dodržiavať určité pravidlá, pestovať vzletný svetonázor a vzdelávať sa v ňom. Nie je to príliš ťažké a môže to byť pôsobivé. Výzvy, do ktorých sa nám nechce odsunieme s označením „nejasné“.

Možno podobné motívy mal aj znalec zákona keď Ježišovi položil ďalšiu otázku, aby skorigoval smer jeho odpovede (Luk 10). Originálny text hovorí: „Chcel sa sám ospravedlniť a tak sa pýtal“.

Zákonník sa pýtal ktorý okruh ľudí tvorí jeho blížnych. **Kto je jeho blížnym.**

Po 1200 rokoch kresťanstva na našom území už z príbehu vieme, že naším blížnym je každý človek okolo nás.

Teraz je ešte treba zistiť, **kým pre nás náš blížny je.**

Pre znalcov Zákona bol zranený muž predmetom diskusie.

Pre zlodeja bol objektom, ktorý možno zneužiť a využiť.

Pre náboženského človeka bol zranený problémom, ktorému sa bolo treba vyhnúť.

Pre chrámového sluhu bol predmetom zvedavosti.

Pre krčmára bol zákazníkom, ktorému za poplatok poslužil.

Pre Samaritána bol muž v núdzi ľudskou bytosťou, ktorá má takú cenu, že sa oplatí starať sa o ňu a milovať ju.

Oni aj my sme Ježišovi stáli za to, aby na nich aj za nás zomrel.¹⁰

K ľuďom okolo nás a k ich potrebám často zaujímame rozličné stanoviská. Ježiš na príbehu láskavého, ale opovrhnutého Samaritána objasnil, aký postoj je prijateľný¹¹. Ak sme k sebe úprimní, často si uvedomíme, že náš postoj nie je postojom muža zo Samárie, a znova sa potrebujeme naučiť, kto je náš blížny a kým pre nás má byť náš blížny.

¹⁰ Nový zákon. Biblia s aplikáciami pre život. s. 178

¹¹ Nový zákon. Biblia s aplikáciami pre život. s. 178

1.3 „S takou zberbou sa priatelí a sedáva s nimi za jedným stolom!...“

Whiteová 15. kapitolu z Lukáša nazvala priliehavo: *Tento človek prijíma hriešnikov*. Začiatok 15. kap. totiž práve touto pravdou uvádza situáciu, do ktorej Pán Ježiš začal rozprávať iné podobenstvo - tentoraz podobenstvá o stratených¹².

V úvode kapitoly sa hovorí, že k nemu prichádzali mnohí publikáni¹³, a hriešnici, aby ho mohli počúvať. To sa ale nepáčilo farizejom a zákonníkom a rozhorčovali sa: *Tento človek prijíma hriešnikov a stoluje s nimi*.

Moderný preklad je ešte dôraznejší: S takou zberbou sa priatelí a sedáva s nimi za jedným stolom!¹⁴

Nový Zákon s aplikáciami uvádza takýto preklad nasledujúceho (tretieho) verša: *Ježiš im na to odpovedal podobenstvom...*

Ježiš teda adresoval tieto tri podobenstvá hriešnikom, ktorí hľadali pravdu, tak aj zákonníkom ako **potvrdenie ich obvinenia, že prijíma a priatelí sa s ľuďmi pochybnej povesti**¹⁵.

Rabíni a zákonníci mysleli tvrdenie, že Ježiš sa stýka s hriešníkmi ako výtku. Možno to vyjadrovalo aj ich sklamanie z Ježiša. Možno bolo pre nich nepochopiteľné, prečo sa muž s takou vznešenou povahou nepripojí k nim a neprijme ich spôsoby učenia. Prečo nevyhľadáva ich spoločnosť a nechce sa od nich učiť a s nimi diskutovať? Pravdepodobne si nahovárali, že keby bol pravým

¹² podobenstvo o stratených ovci, minci a synovi

¹³ publikán – odvodené od latinského publicanus – označenie pre dolníka, človeka zamestnaného vo verejnej službe, bol členom družstva, ktoré prijímalo od okupantskej rímskej vlády právo vyberať dane, poplatky a clá v Ríme a v podrobených provinciách. Táto skupina ľudí bola obyvateľmi veľmi neoblíbená, pretože pri vyberaní daní pre okupantov dochádzalo často k vydieraniu a poplatky, predovšetkým za tovar dovážaný a vyvážený, boli určované ľubovoľne, takže colníci boli nenávidení od všetkých poplatníkov. V Judsku a v Galilei (v oblasti, kde Ježiš pôsobil, a kde sa odohráva príbeh o Samaritánovi), sa k všeobecnej nenávisti k vidiekačom pridala ešte odpor z dôvodov vlastneneckých (opovrhovali židom, ktorý slúžil okupantom a pohanom) a náboženských (vyháňanie daní, bolo násilím voči slobode vyvoleného národa).

Je zaujímavé, že prví učeníci Jána Krstiteľa, aj Ježiša, patrili práve k týmto nenávideným colníkom, a to aj napriek tomu, že to boli ľudia vylúčení zo spoločenstva Izraela (Mt 9/10-13; 11/19; 21/31; Luk 3/12; 7/29).

(podľa: Novotný: Biblický slovník)

¹⁴ moderný preklad – Nový Zákon, Biblia s aplikáciami s. 189

¹⁵ moderný preklad – Nový Zákon, Biblia s aplikáciami

prorokom, zjednotil by sa s nimi a nezaujímal by sa o stratené existencie a nevyhľadával by spoločnosť pohoršenie budiacich ľudí, pretože to neprináša žiaden prospech a nemá to pre jeho postavenie a pôsobenie žiaden význam. Ježiš svojím čistým životom odsúdil a pobúril proti sebe týchto strážcov spoločnosti, mal s nimi stále spory, a napriek tomu venoval toľko súcitného záujmu, (až skutočného priateľstva – napr. voči Zacheovi) aj tým najopovrhovanejším. Rabíni nesúhlasili s jeho metódami, a hnevali sa aj na to, že okolo Ježiša sa zhromažďujú ako pozorní poslucháči takí ľudia, ktorými ani nechodili do synagógy a ktorými sa slušný človek ani nechcel znečistiť.

Ďalšou otázkou bolo, ako je možné, že colníkov a hriešnikov Ježišova prítomnosť priťahovala? Zákonníci nerozumeli, že vysvetlenie spočíva práve v slovách, ktorými Ježiš odsudzovali: „*Tento človek prijíma hriešnikov a stoluje s nimi*“. Ľudia, ktorí k Ježišovi prichádzali cítili, že sú skutočne, hlboko bezpodmienečne prijímaní presne uprostred toho stavu, v ktorom sa práve nachádzali¹⁶. Farizeji nimi len pohŕdali ale Kristus ich prijímal ako deti Nebeského Otca.

Toto mohli vykladači Zákona porozumieť aj zo svätých spisov, pretože už tam bolo napísané o tejto láske v Božom srdci:

Dávid napísal: *Blúdím ako stratená ovca, hľadaj svojho služobníka* (Ž 119/176).

Micheáš vyjadril veľkosť Božej lásky slovami: *Kto je Boh ako ty, ktorý sníma nepravosť, odpúšťa nevernosť pozostatku svojho dedičstva? Nezotrváva v hneve, pretože si obľúbil milosrdenstvo.* (Mich 7/18).

¹⁶ vďaka tomu cez Ježiša nachádzali aj nádej a odvahu pre nový život a vyslobodenie z hriechov

2 NIEČO Z PODSTATY ČLOVEKA

Ako odpoveď mu Ježiš vyrozprával tento príbeh:
„Istý muž sa uberal z Jeruzalema do Jericha...”

Aký muž? Kto to bol? Starý, vážený, obchodník cestujúci z trhu či z návštevy chrámu, alebo niekto celkom neznámy a nemajetný? Múdry alebo nerozumný? Ježiš príbeh rozpráva židovským poslucháčom, dozvedáme sa v ňom len, že tento muž bol jedným z nich. Bol Židom. Zároveň bol predmetom diskusie, zvedavosti, finančného zisku aj obetavej láskavosti.

V príbehu to bol skrátka len „istý človek”¹⁷.

Otázku kto je naším blížnym sme už zodpovedali. Zostáva ešte **otázka, kým ten blížny je**.

Subjektom diakonie je vždy človek.

2.1 Správa biblickej antropológie

Pokiaľ chceme nejakej veci dobre rozumieť, prečítame si etiketu a popis.

Novozákonné posolstvo hovorí veľa o človeku, avšak pre plné pochopenie základov človeka, či možno skôr “človečenstva”, je potrebné mať prepojenie so Starým zákonom, osobitne so začiatkom knihy Genesis. V úvodných kapitolách Biblie čítame, že Boh opatril človeka jedinečným popisom. Keď sa na to poriadne pozrieme, môžeme sa toho veľa dozvedieť o nás samotných.

*Učiniť človeka aby bol naším obrazom podľa našej podoby.
Nech ľudia panujú nad morskými rybami a nad nebeským*

¹⁷ preklad prof. Roháčka

vtáctvom, nad zvieratami a nad celou zemou aj nad každým plazom plaziacim sa po zemi. (1 Mojžišova 1/26)

Predovšetkým : čo je našou podstatou

☺ Zisťujeme, že **našou podstatou je podoba na Boží obraz**. Teológovia sa nezhodujú v tom, čo presne tento výraz znamená, či je to odkaz na spirituálnosť človeka, či na jeho slobodnú vôľu alebo jeho stvorenie pre vzťah s Bohom. Ja sa domnievam, že každé z týchto vysvetlení má pre nás význam a pravda je niekde na priesečníku všetkých týchto výkladov.

Určite tento pojem zahrňuje v sebe skutočnosť, že sme stворení aby sme boli reprezentantmi Boha na zemi.

Boží reprezentant – človek na Boží **obraz** – v hebrejskom texte je použitý výraz **celem** – pod týmto pojmom ľudia v staroveku rozumeli trojdimenzionálnu, plastickú sochu, rytinu, alebo obraz znázorňujúci panovníka. Tieto sochy (väčšinou to boli sochy alebo rytiny) mali konkrétne určenie.

V Mojžišovských časoch, keď bol tento text koncipovaný, v starovekých kultúrach,

ktoré žili v starozákonných dobách na Blízkom Východe sa nechávali králi spodobňovať a tieto obrazy a sochy umiestňovali v rôznych častiach svojho kráľovstva. Ako egyptskí faraóni, tak aj babylonskí králi a panovníci iných ríš používali svoje obrazy na to, aby predvádzali svoju moc. Umiestnili ich do provincií svojej ríše, kde nemohli byť osobne prítomný, aby ich spodobnenie demonštrovalo, kto tam vládne a aký je.

Za čias Pána Ježiša sa dialo niečo podobné ako v časoch Mojžiša. V časoch samostatného Izraela mali Židia svoju vlastnú menu. Po podmanení si Izraela Rímskou ríšou bol Izrael okupovaný Rimanmi a stal sa ich provinciou. I keď bol cisár v Ríme a Rím od Jeruzalema ďaleko, cisárovou snahou bolo, aby každému občanovi v Izraeli bolo zrejmé, kto je aj vo vzdialenej provincii pánom. Preto sa v celej oblasti Rímskej ríše, vrátane Izraela zaviedla grécka mena s peniazmi na ktorých bolo vždy na jednej strane vyobrazenie cisára (vyrazená, na pohľad na spôsob rytiny) a jeho meno.

Na drachne, minci používanej v novozákonných časoch, bol z jednej strany cisár Tiberius a z druhej Tiberiova matka Livia symbolizujúca mier, držiaca v jednej ruke vetvičku a v druhej žezlo¹⁸.

Bol tam **obraz panovníka, ktorý mincu ako symbol seba samého rozmiestnil po krajine, do všetkých kútov, tam, kde nemohol byť osobne prítomný, aby minca reprezentovala jeho vládu.**

Richard Pratt pri uvažovaní nad zmyslom výrazu „človek na Boží obraz“ podotkyná veľmi zaujímavý postreh že **ľudia sú viditeľnými symbolmi živého Boha**¹⁹.

Kralický preklad Biblie prekladá verš „na Božiu podobu“ ako „**stvorit človeka ako podobenstvo Boha**“. V súvislosti s tým, čo o podobenstve vieme, to začína mať celkom grády- podobenstvo prirovnáva to, čo nepoznáme k tomu, čo poznáme dobre. Tým, že používa každodenné veci a súvislosti nám pomáha, aby sme pochopili duchovnú pravdu. Fyzickým a viditeľným približuje porozumenie určitých aspektov nehmotného a duchovného.

Čítame, že človek bol stvorení „v“ obraz Boží, alebo „ako“ Boží obraz. V Novej Zmluve nadobúda výraz obraz ďalšie ekvivalenty – podoba, pečať, sláva (predovšetkým v pasážach snažiacich sa osvetliť jedinečnosť Kristovho vzťahu k Bohu²⁰. Napr. v Žid 1/1-3; Fil 2/6-11 sú k tomuto účelu použité uvedené paralelné výrazy).

To by teda znamenalo predovšetkým dve veci:

- sme hmotným obrazom nehmotného Boha²¹ /- podobenstvo, symbol!/
- sme umiestnení na zem pre zjavovanie Božej slávy vo svete

Napriek tomu, že kráľove obrazy boli zdeformované zlobou, stále zostali jeho reprezentantmi na zemi.

Toto hovorí niečo o každom z nás, aj o všetkých ľuďoch okolo nás. O každom, s kým sa kedy stretneme.

¹⁸ Novotný: Biblický slovník. s. 614 - 615

¹⁹ Pratt: Najdi svou důstojnost. s. 24

²⁰ Nový Biblický slovník. s. 688

²¹ Nový Biblický slovník. s. 689

- Hovorí to niečo o nás – nie sem dokonalí, to by nám malo byť dostatočne jasné. Ale máme veľkú hodnotu, pretože sme Božím obrazom. V Jeho očiach sme rovnako dôležití ako akýkoľvek šľachti, nositeľ Nobelovej ceny, alebo vedec, aký kedy žil na zemi. Pratt odporúča, sme *odvrhli klamstvá sebazaznávania a s radosťou uznali, akou vznešenosťou nás Boh obdaril*²².
Hovorí nám to o postoji k sebe a o rovnakom postoji úcty k druhým.

- Tento pohľad nás tiež učí ako sa chovať k ostatným. Kresťania sa nespravodlivým uprednostňovaním previňujú celkom tak isto, ako ktokoľvek iný. Keď Mojžiš rozprával Izraelcom o tom, že každý človek, je v Božích očiach rovnako cenný a že všetci sú na Jeho obraz, bol to revolučný protiklad oproti tomu, čo ich obklopovalo v Egypte. Tam bol faraón boh, a on im prisúdil postavenie otrokov, ktorí boli ničím - zberba.

Dnes nemusíme čeliť egyptskej propagande, **ale ani dnes svet neprestal tvrdiť, že niektorí ľudia majú väčšiu hodnotu ako ostatní – jednoducho sa len zmenili merítka.** Naše cirkevné programy tiež vylučujú určitý typ ľudí.

Mojžišov popis stvorenia prináša **dobrú správu tým, ktorí moderným merítkam nevyhovujú.**

²² Pratt. Najdi svoju dôstojnosť.

3 KRAJ CESTY- HRANICA NAŠEJ FILANTROPIE?

...Cestou ho prepadli banditi, ukradli mu šaty aj peniaze, zbili ho a polomŕtveho ho nechali ležať pri ceste.

Náhodou išiel tadiaľ kňaz, ale keď ho videl, zďaleka ho obišiel. Aj jeden chrámový sluha išiel okolo, prišiel až k nemu, a keď tam prišiel a videl čo sa stalo, (ani on mu neposkytol pomoc a) oblúkom ho obišiel.

Ak chceme dať do poriadku svoj vzťah k blíznym, okrem otázok kto je náš blízny, kým je a kým je pre nás, je treba spýtať sa samého seba, **ktorí blízni nevyhovujú našim merítkam.**

Možno bol muž putujúci z Jeruzalema do Jericha veľmi bohatý obchodník. Možno vážený človek sedávajúci v bránach mesta a múdro diskutujúci so zákonníkmi. V skutočnosti nevieme vôbec nič o tom, kým bol a akým bol človekom.

Dostal sa však do situácie, keď nevyhovoval merítkam na vhodnú spoločnosť ani pre levítu, ani pre kňaza.

Bol nevládny, špinavý, neistej identity. Nechcená komplikácia na kraji cesty.

Keď som premýšľala akým ľudom sa ja najradšej vyhnem, zistila som, že sú to ľudia, ktorí veľa potrebujú a málo môžu dať. Nazvala som si ich „nároční“ či „zložiti“ ľudia. Ľudia pohlcujúci veľa síl a času.

Taký bol aj muž ležiaci na kraji cesty.

Práve na „náročného“ človeka Ježiš v tomto podobenstve upriamil pozornosť. Akí ľudia sú dnes okolo nás „na kraji cesty“?

4 JEDNANIE Z BYTIA

Nakoniec išiel tadiaľ aj jeden z opovrhovaných Samaritánov. Keď videl zraneného, prišlo mu ho veľmi ľúto.

Zabudol na starú nenávisť medzi Židmi a Samaritánmi, pristúpil k nemu, ošetril mu rany olejom a vínom, obviazal mu ich, vysadil ho na svojho oslíka, zaviezol do hostinca a tam sa oňho staral.

Je len jediné adekvátne východisko pre bytie a predpoklad pre konanie. Konanie vychádzajúce z bytia v Bohu. Byť v Bohu a v Božích veciach však môže mať bezpočet podôb.

4.1 Láska, pre ktorú pohlcovať a milovať nie je to isté

Ak vravíme, že poznáme Boha, platí o nás, že strom je poznať po ovocí. Po ovocí charakteru, ale aj správania a praktického konania. Nie sme omilostení kvôli dobrým skutkom, ale omilostenie sa musí prejaviť navonok skutkami.

Domnievam sa, že **nielen naša nevera, ale aj naša viera môže byť dostredivá alebo odstredivá**. Aj svoju kresťanskú vieru si môžeme pestovať ako svojho sluhu o ktorom dúfame, že nám bude znášať do života samé dobré veci. Pokoj, lásku, spravodlivosť a všetko to, čo si predstavujeme pod pojmom požehnanie. Dostredivá viera je zameraná smerom k sebe samému.

Človek pestujúci odstredivú vieru vie, že aj viera môže byť nepohodlná.

Peter vo svojom liste žiada: „Všetci sa zodejte do pokory, jedni voči druhým, lebo Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť“ (1Pt 5/5b).

C.S. Lewis rieši v knihe *Dokud nemáme tvár*, otázku lásky ktorá požiera a lásky, ktorá dáva seba:

Ach, kráľovno Orual, začínám mať dojem, že nevíš nič o lásce. Nebo ne, to bych ti křivdila. Tvá láska je láska královny, ne služebníka. Možná,

*že vy, kdo pocházíte z bohů, také milujete jako bohové. Jako Netvor stínů. Říká se, že pro něho milovat a pohlcovat je jedno a totéž, ne?*²³

4.2 Služba

Diakonia patrí k podstate cirkvi, tak ako služba patrí k podstate života v Bohu. Cirkev odpovedá na volanie okolitého sveta a na jeho potreby naplnením svojej diakonickej zodpovednosti. Toto naplnenie či konanie súvisí s okolnosťami a získava aktuálne formy podľa požiadaviek času a situácie. To znamená, že diakoniu môžeme chápať ako súčasť cirkvi a je nutné ju rozvíjať v kontexte skutočného života²⁴.

Pojmy diakonia, diakon, diakonát, blízke významom v akých ich my dnes poznáme, sa začali rozvíjať až v časoch Skutkoch apoštolov (Novozmluvná biblická kniha ktorej deje začínajú zmŕtvychvstaním Krista, t.j. cca 30 rokov n.l.) a predovšetkým v dobách prvotnej cirkvi, ktorej deje už v Písme nemáme zaznamenané.

Diakonia je úradom, službou, zaradením v cirkevnej hierarchii, osobným životným postojom, inštitúciou, náplňou občianskeho združenia, jedným z odborov v cirkvi, praktickou misiou, povolaním, obdarovaním aj zamestnaním.

Jej najzákladnejším významom sú však rozličné významy slov služba, slúžiť, služobnosť, či služobník, odvíjajúce sa vždy od pojmu láska. Láska k blíznym, láska k Bohu. Láska k človeku vedľa mňa. Láska k blížnemu tak, ako k sebe samému. **Láska z ktorej vychádza praktické konanie.**

Základ slova diakon sa v Novom zákone nachádza cca 76x a vždy v rozličných obmenách slova slúžiť (v podobe rozličných slovných druhov).

Domnievam sa, že každý z týchto výrazov nám môže pomôcť objasniť pojem diakonia a to rozšírením aj prehĺbením jeho významu o rozličné kontexty a významy v ktorých je v NZ použitý.

²³ Lewis, C. S: Dokud nemáme tvár.

²⁴ Eurodiakonia. Diakonie a cirkve. s. 5

V Novom zákone je slovo diakonia/diakonov/diakonein – – odvodeniny od základného slova služba použité v tomto význame asi 76x (počítala som to☺).

diakonia – *posluhovať* (napr. pri stole); *slúžiť*; *starat' sa o niekoho...*; *pomáhať*; neskôr tento výraz znamenal aj byť diakon

diakonov – služba (v zmysle jednotlivého poslúženia, aj v zmysle celkového poslúženia); služba prorocká, apoštolská – úrad; *služba pomocu* potrebným v zbore aj núdzny mimo zboru

diakonein - *služobník*; *pomocník*; *diakon* (služobník v cirkvi)

Technicky tento výraz v Novom zákone označuje službu v širokom význame. V podobenstve v Mat 22/13 sú ako „diakoni“, teda sluhovia, označení kráľovskí posluhovači. Rovnako sú označení aj sluhovia, ktorých, ako to máme zaznačené v ev. Jána 2/5, oslovila na svadbe Mária, aby robili všetko, čo im Ježiš prikáže. V epištolách a v Skutkoch apoštolov ide niekedy o:

- obsluhu pri stoloch²⁵,
- charitatívna starostlivosť o chudobných a sociálne odkázaných občanov¹⁹,
- misiu ako službu pohanom²⁶,
- vykonávanie zbierok pre núdznych a prenasledovaných²⁷,
- konanie rozličných služobností – uplatňovanie svojho povolania a darov od Boha v cirkvi²⁸
- ako diakon, služobník bol označovaný aj Pavlov pomocník, asistent²⁹
- ale aj kráľ bol nazvaný „služobníkom“ – teda nástrojom Božím³⁰.

Služba, slúženie je znakom celej novozákonnej cirkvi, zároveň predstavuje aj zvláštny dar – popri prorockve, riadenia cirkvi a štedrom dávaní. Ľudia, ktorých Boh obdaroval špeciálnym darom služby, by ju mali konať. I keď je diakonom vlastne každý Kristov služobník, tento pojem sa po čase začal v cirkvi používať predovšetkým pre ľudí, ktorí slúžia.

²⁵ Sk 6/1,2,4

²⁶ Sk 12/25; 21/11; Rim11/13;

²⁷ Sk 11/29; 15/8; 2Kor 8/4; 8/19; 8/20; 9/1; 9/12; 9/13; 11/8;

²⁸ 1Pt 4/11; 1Kor 3/5

²⁹ Sk 19/22

³⁰ Sk 13/4

Za formálne ustanovenie diakonátu sa všeobecne považuje správa v Sk 6 o tom, ako cirkev ustanovila sedem dobropovestných mužov, aby dozerali na správu fondy pre vdovy a obsluhovali ich pri stoloch³¹.

Postupne v cirkvi došlo k inštitucionalizovaniu a zúženiu Novozákonnej koncepcie. Odborná literatúra diskutuje, či v časoch Skutkov apoštolov boli v zboroch ustanovované aj ženy diakonky ako bola napr. Foibé. Diskusia sa zameriava predovšetkým na verš³² v 1Tim3/11, ktorý sa dá prekladať dvomi spôsobmi: ako „ženy diakonov“ alebo „ženy diakonky“.

V evanjeliách sa výraz *diakonia* vzťahuje aj na ženy, ktoré pomáhali³³ Ježišovi v období jeho putovania po kraji a kázania.

Isté je, že povolanie služobníka kladie Pán Ježiš na každého, kto ho chce skutočne nasledovať: *Velkí predvádzejú před vami svoju moc. Nie tak nech je medzi vami. Kto by chcel byť medzi vami velikým, nech je vaším služobníkom a kto by chcel byť prvým, nech je vaším sluhom. Lebo ani Syn človeka neprišiel aby mu slúžili, ale aby on slúžil a dal svoj život ako výkupné za mnohých*³⁴.

4.3 Byť tým ja ktorým ako človek skutočne som...

Na druhý deň dal hostinskému dva strieborniaky (denáre) a poprosil ho: *Postaraj sa oňho, a ak ťa to bude viac stáť, doplatím ti, keď sa budem vracáť.*“

Služba znamená urobiť niečo pre uspokojenie potrieb toho druhého. Príbeh o Samaritánovej službe začal citovaním Zlatého prikázania: *Miluj Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, celou silou i celým svojim rozumom a svojho blížneho miluj tak, ako miluješ seba samého!*³⁵

Životný štýl služby kresťana neznamená postoj „ja som ničím, som tu len pre druhých“.

³¹ To, aké vysoké nároky boli kladené na ich charakter je zaznamenané v knihe Skutkov apoštolov v 6. kapitole. Tento popis nám prezrádza veľa o tom, za akú dôležitú považovali starostlivosť o ľudí v núdzi.

³² vo veršoch v 1Tim 3/8,10,12,13 nachádzame nároky kladené na charakter a osobnosť diakona

³³ Mat 27/55

³⁴ Mat 20/25-28; Mat 23/11; Mar 10/43-45; Mar 9/55; Luk 22/27

³⁵ moderný preklad Nového Zákona do slovenského jazyka – Nový Zákon. Biblia s aplikáciami pre život, s. 177

Samaritán urobil pre zraneného Žida to, čo bolo skutočne treba, zabezpečil mu starostlivosť v hostinci a potom kamsi odcestoval. Možno mal namierené za obchodmi a tak na deň, dva, odišiel aby ich uzavrel a postaral sa tak finančne o svoju rodinu. Možno išiel obetovať do Jeruzalemského chrámu, alebo mal dohodnuté stretnutie s priateľmi. **Uprostred starostlivosti o druhých nestratil samého seba.** Vedel čo je dôležité pre druhého aj to, čo potrebuje on sám.

Zaujímavé je, že hneď po Samaritánovom príbehu nasleduje popis Ježišovej návštevy u Marty a Márie. Obe Krista mali radi a uznávali ho za Božieho Syna. Ale Marta si neuvedomila, že svojou túžbou slúžiť mu, či možno aj túžbou byť užitočná a starať sa o veci, v skutočnosti Ježiša zanedbávala. On ju neobvinil zo zlého úmyslu, len **ju vyzval, aby si správne zoradila hodnoty.**

Aj služba druhým sa môže zvrhnúť na obyčajnú činnosť, samoučelnú aktivitu, či mylné napĺňanie vlastných tendencií, a už nevyjadruje skutočnú lásku.

5 SMEROVKA SPÄŤ K PODSTATE

Na začiatku bol Boh. Vedieť o tomto Bohu neznamena len poznať aký je, alebo pochopiť svojbytnosť tohto pojmu. Boh kresťanského vyznania je Boh Otec, Syn a Duch svätý. Inak povedané, trojjediný Boh je spoločenstvo a láska. Trojica je tu chápaná skôr v zmysle vzťahu a vzájomnosti, než hierarchicky. Dôraz na spoločenstvo v Trojici vyrastá v diakonickom myslení z porozumenia, že je to vnútorné aj vonkajšie zdieľanie lásky a slobody.

Podľa rozprávania v 1. kapitole Genesis, stvoril Boh ľudské bytosti k Božiemu obrazu. Toto stvorenie je vyliatím lásky trojjediného Boha. Z Božej lásky sú ľudské bytosti obdarované dôstojnosťou, ktorá sa žiadnej inej časti Božieho stvorenia nepriznáva. Iba ľudia, žiadni iní tvorovia, sú stvorení k Božiemu obrazu.

Boh, ktorý je večná milujúca prítomnosť, **učinil ľudské bytosti zodpovedné za seba navzájom** a počas ich pobytu na zemi im dal schopnosť a možnosť vzájomne sa milovať a niesť zodpovednosť za stvorenie.

Čo sa týka diakonickej práce, znamená to, že sme Boží služobníci a že **nás Boh, náš Stvoriteľ vybavil schopnosťou lásky k ostatným a poveril nás, aby sme sa o jeho stvorenie starali. Ako Boží služobníci sme obdarení láskou, pretože sme sami predmetom lásky, priznávame plnú ľudskú dôstojnosť všetkým ľudským bytostiam.**³⁶

Vzťah s ľuďmi okolo nás podľa Božieho povolania je ako „vypuknutie nášho svetla ako rannej zory³⁷“, tak aj posilnenie tých, ktorí to potrebujú, aby svietili svojím vlastným svetlom.

Žiť vo vzťahu s Bohom znamená prijať, podporiť a povzbudiť druhých, aby používali svoje vlastné dary a schopnosti a svoje obdarovania naplnili v živote a v službe³⁸.

Presvedčením Martina Bubera bolo, že oblasti, v ktorých má svet svoje základy sú tri. Prvý je život s prírodou, druhý je život s ľuďmi a tretí je život s transcendentnom – s Bohom. Vzťahy s prírodou, ľuďmi aj s transcendentnom,

³⁶ Eurodiakonia, s. 7

³⁷ Iz 58/8

³⁸ Eurodiakonia, s. 7

majú viesť k stretnutiu s Bohom: „Moment setkání není „zážitek“ vyvolaný v duši a proměňující se v blaženost: zde se s člověkem něco děje. Někdy je to závan, jindy zápas, nicméně: něco se děje!³⁹.

Cez život s Bohom sa dostávame bližšie k ľuďom a cez život s ľuďmi sa môžeme dostávať bližšie k Bohu.

Jeden učený a skúpy muž prehováral rabiho Abrahama zo Stretyna: „Hovorí sa, že dávate ľuďom tajomné lieky a vaše prostriedky sú vraj účinné. Dajte mi nejaký, aby som získal bohabojnosť!“

„Na bohabojnosť nič nemám,“ povedal rabi Abraham,

„ale ak chcete, dám vám niečo, aby ste získal lásku k Bohu.“

„To je ešte lepšie,“ zvolal ten muž, „sem s tým!“

„Ten liek,“ odpovedal cadik, „je láska k ľuďom“.⁴⁰

5.1 Dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil....

V liste Efezským môžeme nájsť priamu výzvu ku konaniu dobrých skutkov. Podobných textov je v Písme viac, v závere tejto práce budem analyzovať len tento jeden verš a budem sa snažiť objasniť pojem konania dobrých skutkov z uhlu práve tejto jednej časti Novej Zmluvy.

Grécky text:

Efezským 2 / 8 - 10

8 th/| ga,r ca,riti, evste sesw|sme,noi dia. pi,stewj\ kai. tou/to ouvk evx u`mw/n(qeou/ to. dw/ron\

9 ouvk evx e;rgwn(i[na mh, tij kauch,shtai.

10 aurtou/ ga,r evsmen poi,hma(ktisqe,ntej evn Cristw/| Vlh sou/ evpi. e;rgoij avgaqoi/j oi-j prohtoi,masen o` qeo.j(i[na evn aurtou/ peripath,swmen.

³⁹ Buber, M. Chasidská vyprávění. s. 598

⁴⁰ Buber, M. Chasidská vyprávění. s.429-430

Preklad gréckeho textu a porovnanie viacerých prekladov:

Tu uvediem vlastný preklad z gréckeho textu doplnený v poznámkach pod čiarou o ďalšie varianty prekladu kľúčového, 10.verša⁴¹, ktoré sú použité v rozličných biblických prekladoch⁴².

Preklad Ef 2/8-10

8 Ved' (lebo, totiž) milosťou ste spasení, skrz (prostredníctvom, cez) vieru,

9 a to nie zo seba (vd'aka sebe; a to nie je naša zásluha), aby sa nikto nechválil⁴³.

10 (ved') Sme totiž jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré Boh vopred pripravil (kreatívne vytvoril a naplánoval špecificky pre život každého z nás), aby sme v nich kráčali (1. aby boli naším životným štýlom; 2. aby boli v našom živote ako cestičkou, na ktorú sa správne v určitom okamihu, keď nám ju Boh dá do cesty, postavíme a vyberieme sa po nej – nerozhodneme sa pre jednoduchšiu variantu – pre iný chodník).

Domnievam sa, že služby, či diakonickej práce, alebo skôr výzvy k životnému štýlu služobníka (diakona) sa 10. verš priamo týka.

V tomto verši je niekoľko kľúčových slov, ktoré sa pokúsim bližšie analyzovať pomocou gréckeho textu:

poi,hma (pod. meno) (Souček uvádza významy: to, čo bolo urobené, výtvor, dielo

(v Bible works môžeme nájsť ešte preklady:

(práca (v zmysle diela)

⁴¹ Možnosti prekladu 10. verša: ČEP: ► Jste přece Jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.

Kral: ► Jsme zajisté jeho dílo, jsouce stvoření v Kristu Ježíši k skutkům dobrým, kteréž Bůh připravil, abychom v nich chodili.

NT: ► Sme totiž jeho dielo, stvorení v Kristu Ježišovi pre dobré skutky, ktoré Boh vopred pripravil, aby sme v nich kráčali.

Ev: ► Ved' sme Jeho dielo, stvorení v Kristu Ježišovi na dobré skutky, v ktorých chodiť nás Boh už prv uspôsobil.

NZ s apl: ► Boh sám urobil z nás to, čím sme, daroval nám nový život prameniáci z Krista, a tým aj schopnosť konať dobro, ktoré od nás právom očakáva.

⁴² Bible Svata aneb vsecka svata Pisma Starého i Nového Zákona. Podle posledního vydání Kralického z roku 1613 (Kral)⁷

Biblia. Pismo Sväté Starej a Novej zmluvy. Vydanie Slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. v ČSSR (1979) (Ev)

Bible. Pismo svaté Starého i Nového zákona. Český ekumenický překlad. (Česká biblická společnost. 1999) (ČEP)

Nový Zákon. Biblia s aplikáciami. (Medzinárodná biblická spoločnosť. 1999) (NZ s apl.)

Nový Testament. Nový preklad. (Kingston Bible Trust. 1990) (NT)

⁴³ NZ a apl: „...spasenie nie je odmena za naše dobré skutky ktoré konáme“

- × niečo vytvorené Bohom ako jeho stvorenie, výtvor,
produkt jeho činnosti (s poznámkou, že tento výraz sa
používa v NZ aj ohľadom Božej činnosti)

ktisqe,ntej (participium aoristu pas.)- od ktizw - kmeň ktis- tvoriť

⇒ Souček prekladá výrazom tvoriť a zdôrazňuje, že v NZ ide výhradne o stvoriteľské dielo Božie⁴⁴

⇒ v Bible works nájdeme doplňujúce preklady:

- × stvorený, vykreovaný
- × „call into being“ - povolaný k bytiu
- × výtvor (výsledok) Božieho kreatívneho pôsobenia
- × výsledok Božieho transformatívneho pôsobenia v živote jednotlivca

epi - predložka; v dat. má význam: na, na základe, so zreteľom na...⁴⁵

ergoiv (pod. meno, pl) od - ergon ⇒ v primárnom význame skutok, čin, práca (v zmysle konanie), dielo

⇒ v Bible works tiež:

- × urobená akcia, produkt akcie
- × proces práce, aktivita, praktická demonštrácia
- × aj Božia aktivita (práca) v stvorenom svete

avgaqoi/j - od avgaqoj - dobré

prohtoi,masen - od - proetoi,mazw - vopred pripraviť; používa sa iba o Božej práci

peripath,swmen. - od - peripatew - kráčať

Dobré skutky (Ef 2/10)

Ako som už uviedla, kvôli sledovaniu hlavnej témy tejto práce, ale aj osobne, ma špeciálne zaujímajú možnosti výkladu posledného, desiateho veršu.

Otázkou je, aké dobré skutky máme konať? Ktoré? Ako?

Fazekaš, ako sme už videli, vysvetľuje, že keď dôverujeme Božej milosti, prijímame darom to, čo pre nás vydobyl Pán Ježiš a tým sa stávame schopnými pre dobré skutky.

NZ s apl. zdôrazňuje, že hoci žiadne činy, alebo práca nám nepomôžu získať spasenie, Boží zámer je, aby sa naše spasenie prejavilo službou ľuďom a Bohu.

⁴⁴ Souček: Řecko-český slovník k Novému zákonu. s. 151.

⁴⁵ Souček: Řecko-český slovník k Novému zákonu. s. 100.

Nie sme zachránení iba pre náš vlastný prospech, ale aj preto, aby sme Boha oslavovali a budovali jeho cirkev⁴⁶.

Táto novozmluvná stať však určite nehovorí o nejakej transakcii⁴⁷ medzi Bohom a nami, kde Boh nám niečo dáva, určitý vklad a čaká na jeho návratnosť. Predchádzajúce verše veľmi jasne formulujú fakt, že spasenie nie je postavené na skutkoch, ani dobré skutky nie sú jeho podmienkou. Dobré skutky sú Bohom očakávaným výsledkom. Rovnako však, ako sa nikto nemôže chváliť svojim spasením, tak sa nemôže chváliť ani svojimi dobrými skutkami.

Scott vysvetľuje, že nie sme zachránení zo skutkov, ale sme stvorení v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky⁴⁸.

Moc a podstata pre ich konanie spočíva v skutočnosti, že človek je „novostvorený“ v Kristovi – povolaný ku „skutočnému“, novému bytiu Bohom a v Bohu. Je to výsledok Božieho transformatívneho pôsobenia v živote kresťana.

Aké sú to ale skutky? Je zrejmé, že tu nejde o dobré skutky náboženstva alebo snahy vyzeráť ako dobrý človek.

Sú to **dobré skutky, ktoré pre nás Boh už vpred pripravil, pre nás v minulej večnosti sformoval, aby sme v nich chodili.**

Toto je možné chápať dvoma spôsobmi a podľa mňa sú obidva naraz pravdivé a je potrebné, aby boli spoločne aplikované do života:

1) Boh ich pripravil, aby sme v nich „chodili“. Scott tento pojem vykladá ako **hebrejský spôsob označenia životného štýlu**. Predtým sme chodili podľa spôsobu vlastného egocentrizmu, teraz podľa nového stvorenia. Je to kontrast medzi dvoma životnými štýlmi a medzi dvoma pánmi, ktorí sú za nimi⁴⁹. Ide teda o celkový životný štýl konania spravodlivosti, dobra.

2) Druhú stranu mince ukazuje Řeřábek⁵⁰, keď k téme potreby konať dobré skutky píše, že by sme sa nemali nechať vmanévrovať do pozície, keď robíme „všetko to, čo je treba“, a nie to, k čomu nás vedie Boh – čo je skutočne potrebné alebo k čomu máme od neho špecifické povolanie a jeho pomazanie. **Nie sme**

⁴⁶ Nový zákon s aplikáciami. s. 465.

⁴⁷ Scott: Efežanom. s. 71.

⁴⁸ Scott: Efežanom. s. 72.

⁴⁹ Scott: Efežanom. s. 72.

⁵⁰ Řeřábek: Svatyne a cesta k dospělosti. s. 115.

stvorení k tomu, aby sme uhasili každý problém, ktorý niekde začne horieť, ani aby sme zachránili všetko, čo sa niekde sype. Potrebujeme udržiavať si schopnosť zorientovať sa, čo, kedy a ako robiť, a kedy je naopak treba vedieť povedať „nie“, alebo len jednoducho dať priestor druhým.

Bez správnej orientácie v čase a situáciách sa môžeme ľahko zmeniť na tých, „čo páchajú dobročinnosť“.

Páchatelia dobročinnosti sú v zásade dvojakého druhu: tí, ktorí toho síce stihnú obdivuhodne veľa, ale máločo dotiahnu zdarne do konca; a potom tí, ktorí síce veci doťahujú do konca dokonalo, ale väčšinou to robia na úkor času, ktorý mal patriť niečomu, alebo niekomu inému⁵¹.

Dôležité je položiť si otázku, či slúžime skutočne Bohu, alebo už len dobrému obrazu o sebe⁵². Mať spolu s novým životným postojom nový životný štýl je nevyhnutné, bez hľadania stále čerstvej lásky k ľuďom je tu zároveň riziko sklznutia do role vždy pripraveného Ferda mravca.

Domnievam sa, že okrem mäkkého srdca pre životný štýl dobrých skutkov má Boh pre nás pripravené aj špecifické, špeciálne úlohy pre jednotlivca, ktoré korenšpodujú s odvekým Božím plánom konkrétne pre neho, s tým, ako ho Boh utvoril, uspošobil, čím ho požehnal, akú votkal do jeho vnútra povahu, temperament, talent, vlohy, schopnosti. Myslím si, že výraz „na ktoré nás Boh uspošobil“ vyjadruje oba tieto póly pravdy o dobrých skutkoch.

⁵¹ Řeřábek: Svatyne a cesta k dospělosti. s. 114 – 115.

⁵² Napr. Ez 44/ 10-17 dáva inštrukcie k službe v chráme. Rozlišuje pritom dva druhy levítov a oba slúžili v svätyni Bohu. Jedni však len pri bráne a donášaním obetí, k Bohu sa však nepriblížili. Druhá skupina levítov takisto slúžila v svätyni, avšak neslúžili svätyni. Neslúžili inštitúcii, budove, či vlastnému postaveniu, obrazu seba pred druhými ľuďmi. Prichádzali do Božej prítomnosti („...budú stáť v službe predou mnou“) – trávili čas s Bohom, premýšľali, počúvali, spoznávali Ho, a ich služba bola službou Bohu v svätyni – odvíjala sa od ich „státia“ pred Bohom.

Záver

Celý svoj život oscilujeme medzi tendenciou milovať a nenávidieť, prijímať a ignorovať.

Prijímať a milovať toho, kto má rád aj nás, alebo toho, kto je pre nás užitočný - to je prirodzené. Filantropia zachádza ďalej. Skutočná bezpodmienečná láska zachádza ďalej.

Buďme spolu so Singerom ***lidmi s hlbokou vírou k človeku, zvláště ke všem smolařům, nešikům a vrtákům, starým i mladým***⁵³.

⁵³ Singer, I. B. Rabín a čarodejnice. 1997. Albatros : Praha. s.7

Zoznam použitej literatúry

- BOICE, J. M. Základy křesťanské víry. 1999. Návrat domů : Praha. 1. vyd.
- BUBER, M. Chasidská vyprávění. 2002. Kalich : Praha.
- DOUGLAS, J. D. Nový biblický slovník. 1996. Návrat domů : Praha.
- HEVIER, Daniel. Moja Biblia. In: Týždeň. 51.-52.týždeň. 17.12.2007. str. 86-87.
- Eurodiakonia. Diakonie a cirkve. Zpráva teologické pracovní skupiny Eurodiakonie. 2006. Diakonie Českobratrské církve evangelické : Praha.
- Fazekaš, Ľudovít. Úvod do Novej zmluvy. 2002. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, PF.
- KOL. AUT. Nový Zákon. Biblia s aplikáciami pre život. 1999. Medzinárodná biblická spoločnosť : Bratislava. 1. vyd.
- LEWIS, C. S. Dokud nemáme tvár. 2000. Návrat domů : Praha. 1. vyd.
- NOVOTNÝ, A. Biblický slovník. 1956. Kalich : Praha. 1. vyd.
- SINGER, I. B. *Rabín a čarodějnice*. 1997. Albatros – klasická knihovnička : Praha. 1. vyd.
- SOUČEK, J. B. Řecko-český slovník k Novému Zákonu. 1994. Kalich : Praha. 4. vyd.
- PRATT, R. L. Najdi svou důstojnost. 2003. Návrat domů : Praha. 1. vyd.
- ŘEŘÁBEK, K. Svatyně a cesta k dospělosti. 1. vyd. Praha : KMS. 1998.
- SCOTT, JOHN R. W. Efežanom. Posolstvo Biblie pre dnešný svet. 1992. Praha : Návrat. 1. vyd.
- The Holy Bible King James Version. Compact Bible. 1999. Nashville. Tennessee : Holman Bible Publishers.
- The New Testament. Recovery Version. With Commentary by Witness Lee. 1991. Anaheim, California : Living Stream Ministry.
- WHITEOVÁ, E. G. Kristova podobenství. Z Ježíšova učení 2. bez roku vyd. Ústřední rada církve adventistů s.d. v ČSSR : Praha. 1. vyd.